

บทที่ 3

การพัฒนาระบบการศึกษาเพื่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ของประเทศเวียดนาม

จากบทที่ 2 ทำให้ทราบถึงการพัฒนาประเทศที่มุ่งเน้นทางด้านเศรษฐกิจเป็นสำคัญ และส่งผลให้ปัจจุบันเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศเวียดนามกระเตื้องขึ้น ระบบสาธารณูปโภคได้รับการพัฒนา และความเป็นอยู่ของชาวเวียดนามในประเทศดีขึ้นโดยเฉพาะอย่างยิ่งในครั้งแรกของทศวรรษที่ 1990 แต่อย่างไรก็ดีถึงแม้ว่าเวียดนามจะมุ่งเน้นการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจเป็นสำคัญ แต่เวียดนามก็ไม่ลืมเรื่องการศึกษา การจัดการศึกษาในประเทศเวียดนามนั้นได้รับความสำคัญเป็นอันดับแรก ๆ จากรัฐบาลมาเป็นเวลานาน นับตั้งแต่ช่วงได้รับอิสรภาพจากฝรั่งเศส ประธานาธิบดีโฮจิมินห์ ได้ประกาศนโยบายที่ขจัดปัญหาของชาติ 3 ประการ คือ ความหิวโหย (มุ่งเน้นพัฒนาเศรษฐกิจ) การรุกรานจากต่างชาติ (มุ่งเน้นด้านความเป็นเอกราชของประเทศ) ความโง่เขลา (มุ่งเน้นคุณภาพของประชากร)

โดยให้เหตุผลว่าชนชาติใดไม่รู้หนังสือย่อมอ่อนแอ การศึกษาจึงมีความสำคัญเป็นพิเศษ เพราะขึ้นอยู่ในนโยบายหลักของประเทศ และรัฐบาลเวียดนามได้ลงทุนเพื่อพัฒนาการศึกษาเป็นอย่างมากและต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน

ในปี ค.ศ.1975 เมื่อเวียดนามมีอิสระในการปกครองและมีการรวมประเทศเพื่อสร้างประเทศให้เกิดความมั่นคงจึงได้มีการประเมินรูปแบบและระบบการศึกษา พบว่า คุณภาพในการพัฒนาคนของระบบการศึกษายังมีคุณภาพต่ำ การศึกษายังไม่สามารถสร้างคนให้มีความสามารถทั้งทางด้านเทคนิคและด้านวิทยาศาสตร์ ที่สามารถจะพัฒนาสังคมและฟื้นฟูประเทศหลังสงครามอันเป็นความจำเป็นของประเทศ รวมทั้งสอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงของนานาชาติ

นอกจากนั้น ยังประสบปัญหาที่สำคัญ 7 ปัญหา คือ¹

1. ปริมาณและคุณภาพลดต่ำลงในทุกระดับของการศึกษาทั่วไป

¹ลีปพนนท์ เกตุทัต และคณะ, การปฏิรูปวิทยาศาสตร์: กรณีศึกษาเวียดนาม, (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2544), น.20.

2. ปัญหาความสัมพันธ์กันระหว่างการอาชีวศึกษากับตลาดแรงงาน
3. การอุดมศึกษาไม่สัมพันธ์กับการวิจัย ผลผลิตและสภาพแรงงาน
4. ผู้สอนขาดทั้งปริมาณและคุณภาพ
5. ขาดงบประมาณสนับสนุน รวมทั้งการใช้งบประมาณก็ยังไม่เป็นไปอย่างไม่มีประสิทธิภาพ
6. ระบบบริหารและการจัดการไม่เหมาะสม
7. ขาดการจัดการศึกษาและฝึกอบรมที่จำเป็นต่อสภาพสังคมที่กำลังเปลี่ยนแปลง

นโยบายการศึกษา

ด้วยเหตุดังกล่าวข้างต้นทำให้เวียดนามประกาศนโยบายปฏิรูปการศึกษา ในปี ค.ศ. 1979 และเริ่มใช้ครั้งแรกในปีการศึกษา ค.ศ.1980-1981 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ และทรัพยากรบุคคลแนวใหม่ เพื่อให้การศึกษาเป็นส่วนประกอบที่สำคัญของการปฏิรูปวัฒนธรรมและระบบความคิดในการพัฒนาทางด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีการ วัฒนธรรม และเศรษฐกิจของประเทศ

การพัฒนาการศึกษาตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาดังกล่าวไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร รวมทั้งแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจที่ได้วางแผนไว้ เนื่องจากประชาชนไม่มีแรงจูงใจที่จะพัฒนาให้เต็มที่ ดังนั้นในปี ค.ศ.1986 ภายใต้นโยบายได้ย ่เม้ย หรือระบบเศรษฐกิจและสังคมแนวใหม่ที่เน้นหนักในการจัดการชุมชนให้เป็นแบบตลาดนำไม่ใช่รัฐนำอย่างที่เป็ นมา ประชาชนมีบทบาทในทางเศรษฐกิจเข้าสู่ระบบตลาดเสรี ยกเว้นในทางการเมืองที่ยังคงสภาพสังคมนิยมที่มีพรรคคอมมิวนิสต์เป็นผู้มีอำนาจพรรคเดียว เวียดนามจึงได้มีการปฏิรูปการศึกษาอย่างจริงจัง และเริ่มดำเนินการอย่างเต็มที่ในปี ค.ศ.1991 อันเป็นการพัฒนาพร้อมกันทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการศึกษา

โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลังจากการประชุมคณะกรรมการกลางของพรรค (Plenary Session of the Party Central Committee) ในเดือนมกราคม 1993 จึงได้ลงมติให้มีการดำเนินการปฏิรูปการศึกษาอย่างต่อเนื่อง (Continued Revolution of the Education and Training Cause) ซึ่งมี 4 แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการพัฒนาการศึกษาของเวียดนามสู่ปี 2000 คือ²

² Pham Minh Hac, ed., *Education in Vietnam: Situation, Issues, Policies*, pp.31-32.

1. การศึกษาเป็นพลังผลักดันและเงื่อนไขเบื้องต้นของวิธีการที่นำไปสู่วัตถุประสงค์ของสังคมและเศรษฐกิจ เป้าหมายหลักคือการศึกษาและวิทยาศาสตร์ การลงทุนด้านการศึกษาถือว่าเป็นทิศทางเบื้องต้นของการลงทุนเพื่อการพัฒนา

2. การดำเนินการในวัตถุประสงค์ของการศึกษาหมายถึง การพัฒนาความรู้ของประชาชน การฝึกแรงงาน และการสนับสนุนความสามารถพิเศษในขณะเดียวกันต้องยกระดับคุณภาพและทำให้การศึกษามีประสิทธิภาพเพิ่มมากยิ่งขึ้น

3. การศึกษาต้องตอบสนองต่อความต้องการเพื่อการพัฒนาชาติ เช่น การศึกษาอย่างถาวร การเรียนรู้ตลอดชีพ

4. การสร้างรูปแบบของการศึกษาให้มีความหลากหลาย กล่าวคือ รัฐบาลควรกำหนดนโยบายที่จะสร้างเงื่อนไขที่เป็นประโยชน์ต่อผู้ที่อยู่ในความดูแลของรัฐและคนที่ยากจนเพื่อให้พวกเขาได้มีการเรียนรู้

จากแนวทางปฏิบัติเหล่านี้ทำให้รัฐบาลกำหนดนโยบายและมาตรการสำคัญในการพัฒนาการศึกษาที่สำคัญ 12 ประการ ได้แก่³

1. การปรับปรุงโครงสร้างใหม่ในระบบการศึกษาของชาติและยกระดับโรงเรียนของรัฐ นอกจากนี้รัฐบาลยังได้มีการส่งเสริมสนับสนุนให้เปิดโรงเรียนเอกชนและอนุญาตให้เปิดโรงเรียนเอกชนในชั้นอนุบาล อาชีวศึกษา และการศึกษาระดับมหาวิทยาลัย

2. การเปลี่ยนแปลงระบบของโรงเรียนขึ้นใหม่ขึ้นใหม่โดยเฉพาะในระดับมหาวิทยาลัยและวิทยาลัยให้มีการเชื่อมโยงสถาบันเหล่านี้กับสถาบันการวิจัยต่าง ๆ มีการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ในทุกระดับชั้นของการศึกษา

3. การกำจัดความไม่รู้หนังสือสำหรับกลุ่มอายุ 15-35 ปี และการทำให้การศึกษาระดับชั้นประถมสำหรับเด็กอายุ 6-14 ี่มีความเป็นสากล

4. การจัดตั้งระบบการศึกษาระดับมัธยมในระบบการศึกษาแบบสามัญที่เชื่อมโยงใกล้ชิดกับอาชีวศึกษา

5. การขยายอาชีวศึกษาโดยการพัฒนาโรงเรียนอาชีวศึกษา ชั้นเรียนและรูปแบบของการฝึกฝนงานอาชีวศึกษา

6. การขยายและพัฒนาศึกษาในระดับสูงทั้งในระดับปริญญาโทและปริญญาเอก

³ Ibid., pp.32-33.

7. การกำหนดวัตถุประสงค์ของการศึกษา การออกแบบหลักสูตรใหม่ การปรับปรุง ทัศนคติของการศึกษาในทุกๆระดับชั้นของการศึกษา

8. การสนับสนุนงานวิจัยต่างๆ รวมถึงงานวิจัยทางการศึกษาเพื่อความก้าวหน้า ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

9. การพัฒนาการศึกษาในชนกลุ่มน้อยและบริเวณที่ห่างไกล

10. การออกกฎหมายการศึกษา การเพิ่มงบประมาณและระดมทรัพยากรอื่น ๆ ให้แก่ การศึกษา

11. การทำให้ครูและผู้บริหารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษามีคุณภาพ

12. การปรับปรุงการจัดการศึกษาขึ้นใหม่

เป้าหมายของการปฏิรูปการศึกษา ประกอบด้วย 3 เป้าหมายที่สำคัญ คือ⁴

1. ยกระดับสติปัญญาของประชาชน เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมและตามทันกับการ พัฒนาประเทศ

2. ยกระดับคุณภาพทรัพยากรมนุษย์ โดยคาดหวังว่าเมื่อประเทศก้าวเข้าสู่ยุค ตลาดนิยม ประชากรที่เป็นแรงงานจะมีคุณภาพสูงพอ

3. สรรหา ส่งเสริม และใช้ประโยชน์จากกลุ่มอัจฉริยะเพื่อส่งเสริมความก้าวหน้าทาง วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศิลปวัฒนธรรม สังคม เศรษฐกิจ รวมทั้งการผลิตและการจัดการทาง ธุรกิจ

เครื่องมือที่สำคัญของการปฏิรูปการศึกษามี 2 ประการ คือ⁵

1. การพัฒนาทางการศึกษาและฝึกอบรม รัฐบาลได้ให้งบประมาณในการ ดำเนินงานในเรื่องนี้อย่างเต็มที่ โดยหวังว่าจะเป็นเครื่องมือที่สำคัญเพื่อการดำเนินการปฏิรูปในทุก ด้าน

2. การพัฒนาทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รัฐบาลเวียดนามถือว่าเป็นฐาน สำคัญที่ช่วยสนับสนุนความเจริญทางอุตสาหกรรมและความทันสมัยของประเทศ ซึ่งจะส่งผลให้

⁴ ลีปพนนท์ เกตุทัต และคณะ, การปฏิรูปวิทยาศาสตร์: กรณีศึกษาเวียดนาม, น. 21-22.

⁵ เรื่องเดียวกัน, น.22-23.

ประชากรกินดีอยู่ดี ประเทศมีพลังเข้มแข็ง และสังคมมีความเจริญเท่าเทียมและเสมอภาคกับประเทศอื่น ๆ ทำให้รัฐและพรรคการเมืองจึงเน้นการปฏิรูปในเรื่องนี้มากเป็นพิเศษ

สำหรับการปฏิรูปการศึกษาในแต่ละระดับได้ให้ความสำคัญในด้านการเรียนการสอน คณิตศาสตร์มากเป็นพิเศษเนื่องจากถือว่าเป็นวิชาพื้นฐานที่สำคัญที่สุดขององค์ความรู้ในวิชาอื่นๆ โดยเฉพาะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ดังนั้น กระทรวงศึกษาธิการและฝึกอบรม (The Ministry of Education and Training : MOET) จึงได้วางนโยบายเรื่องการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ให้มีมาตรฐานสูง โดยให้เด็กทุกคนได้เรียนวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์เป็นวิชาพื้นฐานสำคัญ ทั้งในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ส่วนกลุ่มเด็กผู้มีความสามารถพิเศษ จะมีหลักสูตรในด้านนี้เข้มข้นมากกว่าเด็กทั่วไป

ระบบการศึกษา

ภายหลังจากการลงมติเกี่ยวกับการดำเนินการปฏิรูปการศึกษาขึ้นในเดือนมกราคม 1993 โดยเดือนพฤศจิกายนปีเดียวกันนั้น นายกรัฐมนตรีเวียดนามได้ลงนามในพระราชบัญญัติเกี่ยวกับระบบการศึกษาของเวียดนามที่ประกอบด้วยการจัดตั้งระบบการศึกษาตั้งแต่ระดับก่อนวัยเรียนจนถึงระดับบัณฑิตศึกษา ดังนั้นระบบการศึกษาของเวียดนามปี 1993-2000 ประกอบด้วย 4 ประเภท ดังนี้⁶

1. การศึกษาระดับก่อนวัยเรียน (ปฐมวัย)

การศึกษาก่อนวัยเรียนเป็นการศึกษาของเด็กอายุตั้งแต่ 3 เดือน จนถึง 72 เดือน โดยแบ่งเป็น 2 ช่วงคือ อายุตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 3 ขวบในสถานรับเลี้ยงเด็ก และตั้งแต่อายุ 4-6 ขวบในโรงเรียนอนุบาล โดยเน้นระบบโภชนาการที่ดี ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพครูอนุบาล มีโปรแกรมพัฒนาการศึกษาของพ่อแม่ และเพิ่มงบประมาณสนับสนุนการจัดการศึกษาให้แก่ภาคเอกชนและชุมชน

⁶ Ministry of Education and Training, *Vietnam Education and Training Directory*, p.15.

วัตถุประสงค์ คือ เพื่อให้ได้เด็กที่แข็งแรงสมบูรณ์ ทั้งทางร่างกายและจิตใจ และมีความเฉลียวฉลาด เป็นคนที่มีความซื่อสัตย์ สุภาพ กล้าหาญ กระตือรือร้น มีทักษะในการสังเกต และรู้จักสงวนรักษาและสร้างสรรค์สิ่งที่สวยงาม วัตถุประสงค์ทั้งหมดนี้ก็เพื่อการเตรียมความพร้อมของเด็กก่อนเข้าสู่การศึกษาระดับประถมศึกษาชั้นนั้นเอง

เนื้อหาที่สอน เป็นการบูรณาการเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ประกอบด้วย วิชาสุขภาพ พลศึกษา การเคลื่อนไหว พัฒนาการทางภาษา การสังเกตสิ่งแวดล้อม ดนตรี สัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ และจริยธรรม เป็นหลัก

การศึกษาในระดับก่อนวัยเรียนนี้ได้มีการปรับปรุงทั้งระบบวิธีการเลี้ยงดูก่อนวัยเรียน และเน้นการได้รับโภชนาการที่ดีเพื่อลดอัตราการขาดสารอาหารของเด็กอายุต่ำกว่า 5 ปี มีการกำหนดมาตรการปรับปรุงความรู้ของครูอนุบาล มีการปรับปรุงหลักสูตรและการเรียนโดยเน้นพัฒนาเด็กเล็กทางด้านร่างกาย จิตใจ จริยธรรม ศิลปะดนตรี นอกจากนี้รัฐบาลยังได้กำหนดเป้าหมายของการเพิ่มจำนวนนักเรียนและเด็กเล็กให้อยู่ในชั้นเรียนมากขึ้นตามแผนการศึกษาเพื่อปวงชน

2. การศึกษาสายสามัญศึกษา

การศึกษาระดับสามัญศึกษาแบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือระบบ 5 : 4 : 3

ระดับประถมศึกษา มี 5 ระดับ ตั้งแต่ระดับ 1-5 สำหรับเด็กอายุตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไป วัตถุประสงค์ของการศึกษาระดับประถมนี้เพื่อให้เด็กนักเรียนมีการพัฒนาทางด้านสติปัญญา อารมณ์ และร่างกาย เมื่อจบชั้นประถมศึกษาเด็กจะมีทักษะในการฟัง พูด อ่าน และเขียน รวมทั้งทักษะในการใช้ภาษาและคำนวณ มีความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับธรรมชาติและสังคมของมนุษย์ พัฒนาความคิดและการดูแลรักษาความสะอาด รวมทั้งให้มีความรักและซาบซึ้งในสิ่งสวยงาม รู้จักประดิษฐ์คิดค้นงานฝีมือ ศิลปะ และการกีฬา⁷

การศึกษาระดับประถมนี้ รัฐบาลเวียดนามได้ออกกฎหมายเกี่ยวกับการทำให้การศึกษาระดับประถมมีความเป็นสากล หรือที่เรียกว่า The Universalization of Primary

⁷ ลีปพนธ์ เกตุทัต และคณะ, การปฏิรูปวิทยาศาสตร์: กรณีศึกษาเวียดนาม, น. 24.

Education หรือ UPE ในปี ค.ศ.1991 เพื่อให้เด็กเวียดนามที่มีอายุระหว่าง 6-14 ปีทุกคนได้เรียน
ในโรงเรียนจนจบหลักสูตรประถมศึกษา⁸

หลักสูตรของการศึกษาระดับประถมได้ถูกปรับให้เหมาะสมกับสภาพภูมิศาสตร์
เศรษฐกิจและสังคมของประเทศในแต่ละพื้นที่จึงทำให้มีหลักสูตรที่แตกต่างกัน 3 หลักสูตร ดังนี้คือ
1) หลักสูตร 165 สัปดาห์ คือหลักสูตรทั่วไปที่ใช้กันทั่วประเทศ 2) หลักสูตร 100 สัปดาห์ คือ
หลักสูตรสำหรับเด็กโตที่เข้าเรียนช้าและเด็กด้อยโอกาส และ 3) หลักสูตร 120 สัปดาห์สำหรับเด็ก
ชนกลุ่มน้อยในดินแดนที่ห่างไกลความเจริญและเด็กที่อาศัยอยู่บนดอย⁹ และเมื่อจบชั้นปีที่ 5 หรือ
ระดับที่ 5 แล้วนักเรียนทุกคนจะต้องสอบผ่าน Primary Graduation Examination จึงจะได้รับ
วุฒิปัตร์ เนื้อหาเน้นภาษาเวียดนามและคณิตศาสตร์¹⁰

ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นมี 4 ระดับ เริ่มตั้งแต่ชั้นปีที่ 6-9 นักเรียนสามารถเข้าเรียนได้
เมื่ออายุ 11 ปี วัตถุประสงค์คือเพื่อเน้นการเรียนรู้และทักษะการสื่อสาร โดยเฉพาะอย่างยิ่งการ
สื่อสารทำความเข้าใจกันในรูปแบบและกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้เด็กมีความเข้าใจอันดีซึ่งกันและกัน
รวมทั้งเด็กจะต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับธรรมชาติ สังคม และเทคโนโลยีทั่วไป ทั้งจากการ
ฝึกปฏิบัติและการเรียนรู้ที่ทันสมัย นอกจากนั้นยังเน้นความเป็นพลเมืองดี และเตรียมความพร้อมสู่
การทำงาน และพร้อมที่จะเข้าสู่สังคมในฐานะที่เป็นบุคคลที่สมบูรณ์ทั้งความรู้ ทักษะต่าง ๆ ที่
จำเป็น สุขภาพร่างกายและจิตใจที่แข็งแรง¹¹

หลักสูตร มีการจัดให้เรียนวิชาการ ฝึกงาน และให้ทำกิจกรรมที่หลากหลาย ซึ่ง
สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน โดยในด้านวิชาการจะเน้นคณิตศาสตร์เป็นหลัก และเมื่อจบชั้น
ปีที่ 9 นักเรียนทุกคนจะต้องสอบ การจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน (Basic General Education
Examination) ถ้าผ่านจึงจะได้รับประกาศนียบัตร¹²

⁸ Pham Minh Hac, *The Development of Education in S.R. Vietnam*, (Hanoi : MOET, 1994),
p.17.

⁹ Ministry of Education and Training, *Vietnam Education and Training Directory*, nd 2 ed,
p.22.

¹⁰ สิปปนนท์ เกตุทัต และคณะ, *การปฏิรูปวิทยาศาสตร์: กรณีศึกษาเวียดนาม*, น. 24.

¹¹ Ministry of Education and Training, *Vietnam Education and Training Directory*, pp.48-
49.

¹² สิปปนนท์ เกตุทัต และคณะ, *การปฏิรูปวิทยาศาสตร์: กรณีศึกษาเวียดนาม*, น. 25.

ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมี 3 ระดับ เริ่มตั้งแต่ ชั้นปีที่ 10-12 วัตถุประสงค์เพื่อให้ ความรู้ทั่วไปที่สมบูรณ์และพัฒนาบุคลิกภาพให้บุคคลมีความคิดสร้างสรรค์ มีความกระตือรือร้น เตรียมคนสู่สังคม อาชีพและการเป็นพลเมืองดี มุ่งสู่สถาบันอุดมศึกษาที่สูงขึ้น และตอบสนอง ความต้องการที่หลากหลายของผู้จบการศึกษาในระดับนี้ นักเรียนที่สำเร็จการศึกษาในระดับชั้นปี ที่ 12 นี้จะได้รับประกาศนียบัตรการศึกษาระดับสามัญศึกษา¹³

หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายได้มีการปรับเปลี่ยนให้มีความหลากหลายมากขึ้นโดย จำแนกออกเป็น 3 สาย ตามความสามารถของผู้เรียน สาย A เป็นโปรแกรมทางด้านวิทยาศาสตร์ ธรรมชาติ เคมี ฟิสิกส์ สาย B เป็นวิทยาศาสตร์ธรรมชาติและเทคโนโลยี สาย C เป็นโปรแกรม ทางด้านสังคมศาสตร์และศิลปศาสตร์

3. การศึกษาสายอาชีพ

การอาชีพและเทคนิคของเวียดนาม เป็นการศึกษาระดับเฉพาะสายอีกสายหนึ่งแยก มาจากมัธยมศึกษา ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงเป็นอย่างมาก ตั้งแต่ปี ค.ศ.1985 เป็นต้นมา โดยมีหน้าที่ รับผิดชอบในการฝึกแรงงานที่ต้องได้รับการฝึกฝนในเรื่องของเทคนิค เพื่อมุ่งตอบสนองความ ต้องการของตลาดแรงงานทางเศรษฐกิจสมัยใหม่ (Market Economy) ให้มากขึ้น

การศึกษาในระดับนี้ ปัจจุบันแบ่งออกเป็น 3 ประเภทหลัก คือ¹⁴

3.1 โรงเรียนฝึกอาชีพ (Vocational Training School) ผู้ที่เข้าศึกษาในหลักสูตรนี้ ต้องสำเร็จการศึกษาจากมัธยมศึกษาตอนต้นใช้ระยะเวลาการเรียนคือ 2-3 ปี และสำหรับนักเรียน ที่จบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายใช้เวลา 1-2 ปี เมื่อจบการศึกษาแล้วนักเรียนก็จะ ได้รับประกาศนียบัตรเป็นแรงงานผู้เชี่ยวชาญด้านช่างฝีมือ (Skilled workers)

เนื้อหาของการฝึกอบรม จำแนกออกเป็น 4 หมวด คือ 1) หมวดการศึกษาทั่วไป ทางด้านคณิตศาสตร์ และธรรมชาติศึกษา และสังคมศาสตร์ (เวลาเรียนร้อยละ 5-10 ของระยะ

¹³ Ministry of Education and Training, *Vietnam Education and Training Directory*, pp.48-49.

¹⁴ Pham Minh Hac, *Education in Vietnam : Situation, Issue, Policies*, (Hanoi : MOET, 1993), p.96.

เวลาที่ฝึกอบรมทั้งหมด) 2) หมวดวิชาเทคนิคพื้นฐานด้านการค้า (เวลาเรียนร้อยละ 15-20) 3) หมวดวิชาเทคนิคการค้า ประกอบกิจการของตนเอง (เวลาเรียน ร้อยละ 5-15) และ 4) หมวดทักษะปฏิบัติซึ่งถือเป็นหมวดวิชาหลัก มีเวลาเรียน ร้อยละ 55-70 ของระยะเวลาที่ฝึกอบรมทั้งหมด¹⁵

3.2 โรงเรียนมัธยมศึกษา (Secondary Vocational School) หลักสูตรนี้ฝึกทักษะของคนงานในระดับสูง ผู้ที่จะศึกษาได้นั้นจะต้องสำเร็จการศึกษาจากมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อที่จะได้รับการฝึกฝนและเรียนรู้ทั้งในวิชาทั่วไปในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและวิชาที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจการค้า นักเรียนที่จบหลักสูตรนี้จะมีความรู้และทักษะงานที่สอดคล้องกันกับการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของระบบสามัญ หลักสูตรการฝึกอาชีพจะระยะสั้นใช้ระยะเวลาภายใน 1 ปี และหลักสูตรระยะยาวของการฝึกฝนอาชีพจะใช้ระยะเวลา 1-3 ปี¹⁶

3.3 โรงเรียนเทคนิคระดับกลาง (Secondary Technical School) โรงเรียนเทคนิคระดับกลางเป็นหลักสูตรผลิตแรงงานด้านเทคนิค เศรษฐศาสตร์ การศึกษา วัฒนธรรมและศิลปะ หลักสูตรการเรียนจะแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ 1) สำหรับผู้สำเร็จการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น ระยะเวลาเรียน 3-3.5 ปี เมื่อสำเร็จการศึกษาจะได้รับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นกลาง มีวุฒิเทียบเท่ากับผู้สำเร็จมัธยมศึกษาตอนปลายหรืออาชีวศึกษาระดับกลาง 2) สำหรับผู้สำเร็จการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย ระยะเวลาเรียน 2-3 ปี เมื่อสำเร็จการศึกษาจะได้รับประกาศนียบัตรวิชาชีพระดับกลาง

เนื้อหาของของการศึกษาในระดับนี้ แบ่งออกเป็น 4 หมวดเช่นเดียวกับโรงเรียนอาชีวศึกษา แตกต่างกันที่อัตราส่วนของการเรียนภาคทฤษฎีและปฏิบัติ นอกจากนี้ ยังมีหลักสูตรอบรมระยะ 1 ปี ให้แก่คนงานและผู้สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนอาชีวศึกษา

การปฏิรูปการศึกษาในระดับอาชีวะและเทคนิคศึกษาตามแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ในปี ค.ศ.1992 เป็นการพลิกโฉมของการอาชีวะและเทคนิคศึกษาของเวียดนามทั้งหมด ประเด็นสำคัญในการปฏิรูป คือ การขยายการศึกษาในระดับนี้มีรูปแบบที่หลากหลายเพื่อรองรับกับการ

¹⁵ สิบปนนท์ เกตุทัต และคณะ, การปฏิรูปวิทยาศาสตร์: กรณีศึกษาเวียดนาม, น. 29.

¹⁶ Ministry of Education and Training, Vietnam Education and Training Directory, nd 2 ed, p.30.

พัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ โดยการปรับปรุงในด้านหลักสูตรการอาชีวะและเทคโนโลยีศึกษานใหม่ในระบบโรงเรียนเน้นทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ทักษะความรู้ทางด้านคอมพิวเตอร์และภาษาต่างประเทศมากขึ้น และเน้นทางด้านคุณภาพของหลักสูตรมากขึ้น ในขณะที่เดียวกันก็ส่งเสริมหลักสูตรระยะสั้นหลังจบการศึกษาทุกระดับเพื่อให้ประชาชนที่สำเร็จการศึกษาจากระบบโรงเรียนทุกระดับ สามารถก้าวเข้าสู่ตลาดแรงงานเพื่อเป็นกำลังในการพัฒนาประเทศ และยังส่งเสริมและสนับสนุนให้เอกชนเข้าร่วมรับผิดชอบและจัดการศึกษาในระดับอาชีวะและเทคโนโลยีศึกษาเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะในสาขาวิชาที่เป็นความต้องการของตลาดแรงงานอย่างเร่งด่วน เช่นทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

4. การศึกษาระดับอุดมศึกษา¹⁷

โครงสร้างของการศึกษาในระดับอุดมศึกษา ประกอบด้วย 7 สถาบันหลักที่สำคัญคือ

1. สถาบันสหสาขาวิชา จัดการศึกษาในด้านวิทยาศาสตร์พื้นฐาน สังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์ โดยมีการสอนตั้งแต่ในระดับปริญญาตรีถึงปริญญาเอก
2. สถาบันเฉพาะทางด้านเทคโนโลยี
3. วิทยาลัยศิลปะและวัฒนธรรม
4. มหาวิทยาลัยสหสาขาวิชาท้องถิ่น
5. วิทยาลัยครูศึกษาแห่งชาติ
6. วิทยาลัยครูศึกษาระดับต้น
7. วิทยาลัยครูศึกษาระดับต้นจังหวัด

ระบบการสอบคัดเลือก กระทรวงศึกษาธิการและฝึกอบรมให้อำนาจแก่มหาวิทยาลัยดำเนินการสอบและคัดเลือกนักศึกษาเข้าสู่ระบบด้วยตนเอง เริ่มตั้งแต่ปี ค.ศ.1998 โดยกระทรวงเพียงกำหนดเกณฑ์ทั่วไปในด้านคุณสมบัติของผู้มีสิทธิ์เข้าศึกษาเท่านั้น ทั้งนี้การสอบเข้ามหาวิทยาลัยมีความจำกัดและเข้มงวดมาก โดยแบ่งนักศึกษาออกเป็น 4 กลุ่ม ขึ้นอยู่กับสาขาวิชาหรือประเภทของสถาบันที่ต้องการเข้าศึกษา โดยแบ่งออกเป็น 4 กลุ่มวิชา คือ

¹⁷ สิบปนนท์ เกตุทัต และคณะ, การปฏิรูปวิทยาศาสตร์: กรณีศึกษาเวียดนาม, น. 31-34.

กลุ่ม A วิชาคณิตศาสตร์ ฟิสิกส์ เคมี กลุ่ม B วิชาคณิตศาสตร์ เคมี ชีววิทยา กลุ่ม C วิชาวรรณคดี ประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ กลุ่ม D วิชาวรรณคดี คณิตศาสตร์ ภาษาต่างประเทศ

แต่ละสถาบันมีการสอบภาษาเวียดนามรวมอยู่ด้วยแต่การสอบเข้ามหาวิทยาลัยเป็นเพียงเกณฑ์เดียวในการคัดเลือกนักศึกษาเข้าศึกษาในระดับอุดมศึกษา และยังไม่มีการนำผลการศึกษาในระดับมัธยมศึกษามาใช้

นอกจากนั้น ในแต่ละสาขาการศึกษาจะมีเกณฑ์การคัดเลือกอื่น ๆ ที่จะต้องนำมาพิจารณา เช่น ความสามารถในการพูดภาษาต่างประเทศ หรือความสามารถในการวาดภาพในสาขาสถาปนิก เป็นต้น

การประเมินผลการเรียน การประเมินผลการเรียนเพื่อเลือกชั้นในประเทศเวียดนามมีความเข้มงวดและมีการแข่งขันสูงมาก กล่าวคือ เมื่อผู้สอบบรรจุกลุ่มเข้าศึกษา และผ่านการสอบแล้ว หากระหว่างเรียนในชั้นปีที่ 1-2 นักเรียนหรือนักศึกษาต้องผ่านการสอบทั้ง 2 ชั้น อย่างต่ำร้อยละ 70 จึงจะมีสิทธิเรียนตามกลุ่มที่เลือก แต่ถ้าสอบไม่ผ่าน จะสามารถสอบใหม่ได้แต่จะต้องไม่เกิน 5 ครั้งภายใน 5 ปี หากยังไม่ผ่านจะต้องออกจากมหาวิทยาลัยไปเลือกเรียนสายอาชีพ

สถาบันการศึกษาหลังระดับปริญญาตรี¹⁸ แบ่งออกเป็น 6 กลุ่มวิชา คือสายวิชาการ ด้านวิทยาศาสตร์ ด้านเทคนิคการแพทย์และยา ด้านการเกษตร ด้านสังคมศาสตร์ และด้านการทหาร โดยมีรูปแบบการจัดการศึกษาทั้งระบบปิดและระบบเปิด

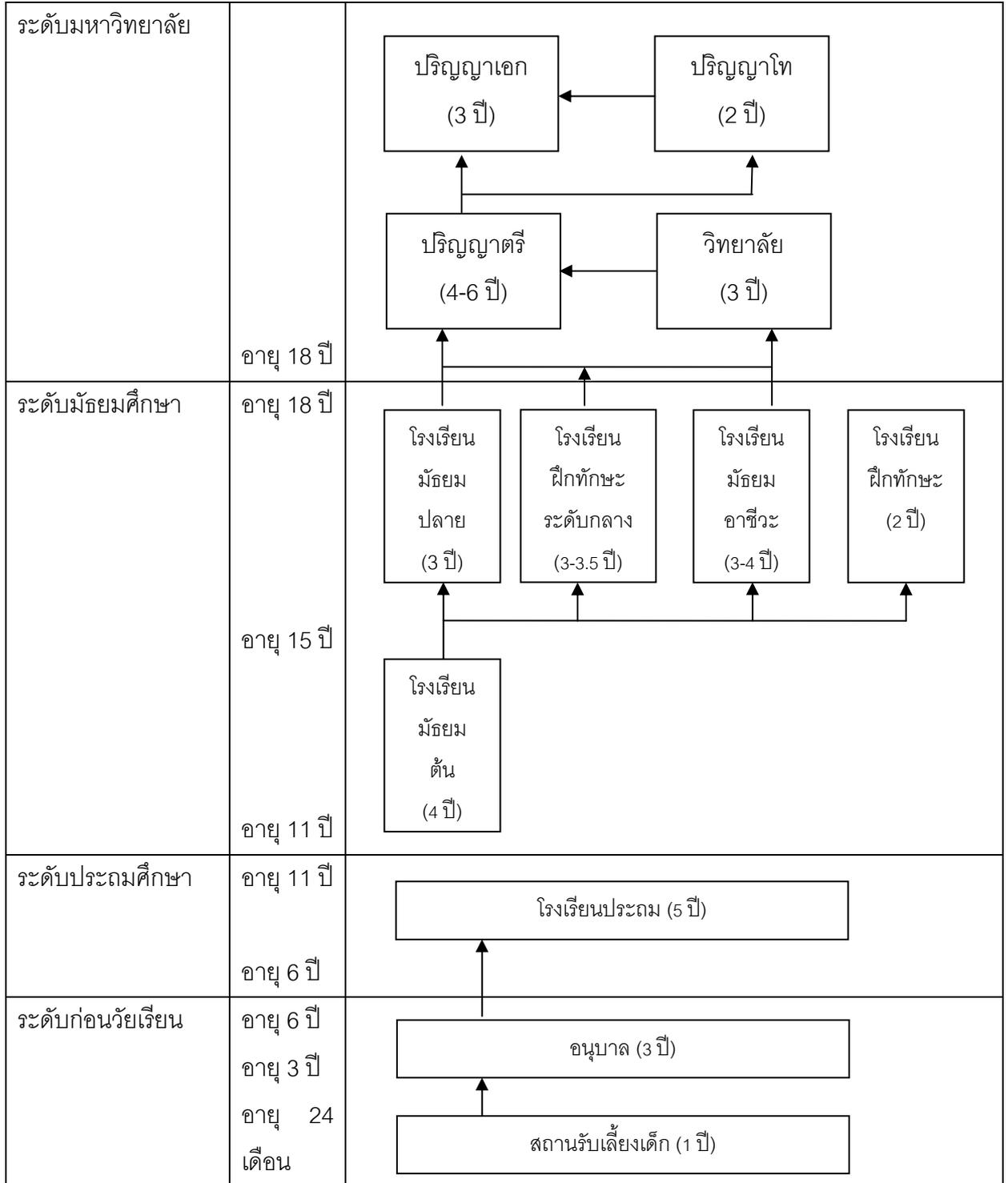
การปฏิรูปอุดมศึกษาของเวียดนามเป็นการเปลี่ยนแปลงรูปแบบของการดำเนินงานในรูปแบบราชการของรัฐที่มีการคุมเข้มโดยฝ่ายการเมืองมาเป็นการเปิดโอกาสให้นักวิชาการได้บริหารอย่างมีอิสระมากขึ้น ความเป็นอิสระจึงเป็นหัวใจสำคัญของการปฏิรูปการศึกษาของเวียดนาม

ในภาพรวมของการอุดมศึกษา ถึงแม้รัฐบาลเวียดนามจะให้ความสำคัญ แต่ในปัจจุบันอาจกล่าวได้ว่ายังมีปริมาณไม่เพียงพอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับบัณฑิตศึกษา ซึ่งมีอัตราส่วนผู้สำเร็จบัณฑิตศึกษาต่อประชากรเท่ากับ 117 คนต่อประชากร 10,000 คน และรัฐบาลเวียดนามได้ตั้งเป้าหมายที่จะเพิ่มสัดส่วนผู้สำเร็จระดับบัณฑิตศึกษาต่อประชากรให้สูงขึ้นอีก และเพื่อให้เกิดความเข้าใจต่อระบบการศึกษาของประเทศเวียดนามโดยดูได้จากตารางภาพที่ 3.1

¹⁸ เรื่องเดียวกัน, น.34.

ภาพที่ 3.1

โครงสร้างระบบการศึกษาแห่งชาติ

ที่มา : Phan Minh Hac, *Vietnam Education on the Threshold of 21st Century*, (Hanoi : MOTE,1998), p

ระบบพัฒนาครุศึกษา

ครุศึกษาของเวียดนามมีลักษณะพิเศษ คือ มีสถาบันฝึกหัดครูเฉพาะทางแบ่งปันมหาวิทยาลัยทางการศึกษาผลิตครูสอนมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นหลักสูตร 4-5 ปี (มี 9 แห่ง) คณะศึกษาศาสตร์ในมหาวิทยาลัยผลิตครูสอนมัธยมศึกษาตอนปลาย (มี 3 แห่ง) วิทยาลัยครูผลิตครูสอนมัธยมศึกษาตอนต้น (มี 37 แห่ง) เป็นหลักสูตร 3 ปี โรงเรียนมัธยมฝึกหัดครูอนุบาลเป็นหลักสูตร 1-2 ปี หลังมัธยมศึกษาตอนต้นและมีหน่วยฝึกอบรมต่างหาก โดยรวมแล้วระบบการครุศึกษาค่อนข้างจะจัดกระจาย¹⁹

โดยที่สถาบันครุศึกษา มีความหลากหลายมาก รัฐบาลเวียดนามจึงได้ปรับระบบการครุศึกษาใหม่ โดยรวมมหาวิทยาลัยทางการศึกษาและคณะศึกษาศาสตร์เข้ากับสถาบันอื่นเป็นมหาวิทยาลัยแห่งชาติ (National University) รวมมหาวิทยาลัยครูและโรงเรียนฝึกหัดครูเข้าด้วยกันแล้วผลิตครูหลายระดับ และปรับบทบาทของคณะศึกษาศาสตร์ของมหาวิทยาลัยแห่งชาติให้ทำหน้าที่ฝึกอบรมไปพร้อมกัน และรัฐบาลเวียดนามได้กำหนดนโยบายวิชาชีพครู 2 ประการหลักคือ ประการแรกสร้างระบบจูงใจให้มีคนเก่ง คนดีเข้ามาเป็นครูโดยหาทางเพิ่มรายได้และแรงจูงใจต่าง ๆ รวมถึงการปฏิรูประบบการคัดเลือกครู การเลื่อนขั้นต่าง ๆ ด้วยการจัดฝึกอบรมและเพิ่มทักษะใหม่ ๆ ให้แก่ครูอย่างกว้างขวาง สร้างมาตรฐานของครู ส่วนนโยบายประการที่สองคือการประกันคุณภาพในด้านต่าง ๆ

กล่าวโดยสรุป การพัฒนาการศึกษาของเวียดนามได้ก้าวหน้ามาอย่างรวดเร็ว นับตั้งแต่ครั้งที่อยู่ภายใต้การปกครองของฝรั่งเศส มีประชากรไม่รู้หนังสือประมาณร้อยละ 90 ใน ค.ศ. 1945 เหลือเพียงร้อยละ 12 ในปี ค.ศ.1990²⁰ และในปี ค.ศ.2000 อัตราการรู้หนังสือของประชากรเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 94 เป็นเหตุให้การจัดอันดับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของเวียดนาม

¹⁹ เรื่องเดียวกัน, น.34-35.

²⁰ ธารทิพย์ ภิรมย์อนุกุล, แผนการศึกษาเพื่อปวงชนของเวียดนาม (1990-2000), (สารนิพนธ์มหาบัณฑิต คณะศิลปศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2548), น.47.

ในปี ค.ศ.2000 อยู่ในอันดับปานกลาง กล่าวคือในรายงานของ UNDP เกี่ยวกับดัชนีการพัฒนา
ทรัพยากรมนุษย์ (Human Development Index-HDI) เวียดนามอยู่ในอันดับที่ 108 จาก 175
ประเทศ²¹ ทั้ง ๆ ที่เวียดนามเริ่มเปิดประเทศและใช้ระบบการตลาดเสรีได้ไม่นาน

ปัจจุบันการศึกษาภาคบังคับของเวียดนามอยู่ในระดับประถมศึกษา ซึ่งจัดได้ครบถ้วน
แล้ว และจะขยายการศึกษาภาคบังคับระดับมัธยมศึกษาตอนต้นภายใน 10 ปี หรือภายในปี ค.ศ.
2010 และในปีเดียวกันจะจัดการไม่รู้หนังสือให้หมดไป

นอกจากนั้นเวียดนามยังได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาการศึกษาวิทยาศาสตร์และ
เทคโนโลยีมาโดยตลอด ตั้งแต่สมัยประธานาธิบดีโฮจิมินห์ ได้วางรากฐานของนโยบายเป็นเพื่อ
การศึกษา และการฝึกอบรมทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีไว้อย่างมั่นคง มีการประกาศให้
การพัฒนาการศึกษาและฝึกอบรมทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเป็นนโยบายแห่งชาติที่
สำคัญ เป็นการแสดงวิสัยทัศน์ของผู้นำประเทศที่เห็นว่าระดับสติปัญญาของคนในประเทศ ในเชิง
วิทยาศาสตร์เป็นปัจจัยสำคัญที่ตัดสินความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และเป็นหนทางที่
เวียดนามจะได้พัฒนาเศรษฐกิจอย่างมั่นคง

นโยบายส่งเสริมผู้มีความสามารถพิเศษ

การส่งเสริมผู้ที่มีความสามารถพิเศษได้ดำเนินการมากกว่า 40 ปี คือตั้งแต่ ค.ศ.1965
เริ่มมีการส่งเสริมการสอนคณิตศาสตร์ ปรากฏว่าประชาชนให้การตอบสนองและอยากส่งบุตร
หลานเข้าเรียน ในปี ค.ศ.1974 เวียดนามได้ส่งนักเรียนเข้าแข่งขันโอลิมปิกวิชาการเป็นครั้งแรก
และได้รับเหรียญทองในวิชาคณิตศาสตร์ ซึ่งก่อให้เกิดความตื่นตัวและได้มีการขยายจำนวน
โรงเรียนที่เปิดสอนเด็กที่มีความสามารถพิเศษไปในหลายจังหวัด

วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งโรงเรียนสำหรับผู้ที่มีความสามารถพิเศษ มี 4 ข้อ ดังนี้

1. เพื่อให้มีแหล่งในการสร้างอัจฉริยะบุคคลเพื่อเป็นผู้นำในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะด้าน
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีให้กับประเทศ

²¹ Ministry of Education and Training, Vietnamese Education and Training Development Strategy to year 2010 for the Cause of Industrialization and Modernization of Vietnam, (Hanoi : MOET, 2001), p. 5.

2. เพื่อส่งเยาวชนไปแข่งขันระดับนานาชาติ
 3. เพื่อคัดเลือกผู้มีสติปัญญาดีและผลการเรียนเด่นเข้าสู่ระดับอุดมศึกษา
 4. เพื่อเป็นต้นแบบในการยกระดับคุณภาพการศึกษาให้กับโรงเรียนต่าง ๆ ทั่วประเทศ
- ในระยะเริ่มแรกที่มีการส่งเสริมผู้ที่มีความสามารถพิเศษได้มีการคัดสรรผู้ที่มีความสามารถพิเศษตั้งแต่ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย แต่ต่อมารัฐบาล มีความเห็นว่า ควรให้เด็กและเยาวชนได้เรียนหลักสูตรพื้นฐานอย่างเพียงพอก่อนที่จะส่งเสริมในหลักสูตรสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ

ในปี ค.ศ. 1997 เป็นต้นมา รัฐมีนโยบายพิเศษส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษเฉพาะ ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเท่านั้น อย่างไรก็ตามในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น แม้รัฐจะไม่มีนโยบายพิเศษ ในการส่งเสริมสนับสนุน แต่โรงเรียนในระดับตำบล อำเภอและจังหวัด ต่างมีความสนใจในการจัดการศึกษาและส่งเสริมกันเอง เนื่องจากวัฒนธรรมของเวียดนามที่ชอบส่งเสริมและชื่นชมคนเก่ง การแข่งขันทางวิชาการ โดยเฉพาะวิชาคณิตศาสตร์และวรรณคดี ได้มีการจัดการศึกษามานานแล้วในทุกระดับการศึกษา ในทุกตำบล อำเภอ จังหวัด ประเทศ และนานาชาติ ในปัจจุบันได้เพิ่มวิชาการในการแข่งขันทางวิชาการ คือฟิสิกส์ เคมี ชีววิทยา สารสนเทศ (คอมพิวเตอร์) และภาษาต่างประเทศ

อนึ่งในการประชุมสมัชชาพรรคคอมมิวนิสต์เวียดนาม ครั้งที่ 8 ค.ศ.2000 ได้วางเป้าหมายที่จะนำประเทศเวียดนามให้เป็นประเทศอุตสาหกรรมโดยพื้นฐาน ภายในปี ค.ศ. 2020 โดยใช้แหล่งทรัพยากรต่าง ๆ โดยเฉพาะทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งถือว่ามีคุณค่าสูงสุด ได้แก่ ผู้ใช้แรงงาน โดยจะพัฒนาและส่งเสริมให้ได้รับการศึกษาที่ก้าวหน้าเพื่อให้มีสติปัญญาสูง มีทักษะฝีมือแรงงาน และมีคุณสมบัติอันดีงาม ในส่วนของการพัฒนาการศึกษา ได้มีมติของคณะกรรมการบริหารศูนย์กลางพรรคคอมมิวนิสต์เวียดนาม ครั้งที่ 2 รุ่นที่ 8 เน้นหนักกว่าให้มีการพัฒนาการศึกษาอบรมในระดับอุดมศึกษาและอาชีวศึกษารวมทั้งเร่งรัดการผลิตแรงงานที่มีฝีมือ โดยมีเป้าหมายว่า ภายใน ศตวรรษที่ 21 ประเทศเวียดนามจะต้องมีบุคคลสามารถ²² จำนวนมาก

²² บุคคลสามารถ ได้แก่ผู้ที่มีความสามารถพิเศษในสาขาใดสาขาหนึ่งหรือหลายสาขา เช่น การเมือง เศรษฐกิจ วัฒนธรรม วิทยาศาสตร์-เทคโนโลยี ฯลฯ (ให้นิยามโดยอาจารย์เหิงยีน จี ธง)

และในขณะนี้ปี ค.ศ.2007 รัฐบาลเวียดนามมีโรงเรียนมัธยมปลายประเภทส่งเสริมผู้ที่มีความสามารถพิเศษอยู่ถึง 67 แห่ง ให้การศึกษาและฝึกอบรมกับนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษถึง 70,000 คนใน 64 จังหวัดทั่วประเทศ โดยคิดเป็นร้อยละ 8 ของนักเรียนมัธยมปลายทั้งหมด²³

นอกจากนโยบายภายในประเทศเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาของประเทศเวียดนามเพื่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์แล้ว เวียดนามยังได้เข้าร่วมการประชุมการศึกษาโลกอีกด้วย การประชุมระดับโลกว่าด้วยเรื่องการศึกษาเพื่อปวงชนที่จัดขึ้นในประเทศไทยโดยความร่วมมือขององค์กรหลัก 4 องค์กร อันได้แก่ ยูเนสโก โครงการเพื่อการพัฒนาขององค์การสหประชาชาติ ยูนิเซฟและธนาคารโลก ได้ตระหนักถึงสถานการณ์ทางการศึกษาระหว่างก่อนปี 1990 โลกประสบกับปัญหาจำนวนผู้ที่ไม่รู้หนังสือในระดับพื้นฐานหรือรู้หนังสือแต่ไม่สามารถนำความรู้เหล่านั้นมาใช้ในการดำเนินชีวิตได้

ดังนั้น การประชุมระดับโลกว่าด้วยเรื่องการศึกษาเพื่อปวงชนจึงได้กำหนดปฏิญญาโลกว่าด้วยการศึกษาเพื่อปวงชน ที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อตอบสนองของความต้องการการเรียนรู้ขั้นพื้นฐานให้กับมนุษย์ทุกคนที่มีโอกาสได้รับการศึกษา ซึ่งประกอบด้วยทักษะสำหรับการเรียนรู้ที่จำเป็นได้แก่ ความสามารถในการพูด อ่าน เขียน คำนวณและการแก้ปัญหา อันเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับมนุษย์ทุกคนในการดำรงชีวิตเพื่อความอยู่รอด การศึกษาเพื่อปวงชนนี้จะตั้งอยู่บนแนวความคิดในเรื่องของการเปิดโอกาสในการเข้ารับการศึกษาอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกัน การเน้นการเรียนรู้ การขยายขอบข่ายและแนวทางจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน การเสริมสร้างบรรยากาศและสภาพแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ การระดมความร่วมมือจากทุกฝ่าย²⁴

กรอบการดำเนินงานเพื่อตอบสนองการเรียนรู้ขั้นพื้นฐานเป็นหลักการที่สืบเนื่องมาจากปฏิญญาโลกว่าด้วยการศึกษาเพื่อปวงชนโดยผู้แทนรัฐบาล หน่วยงานระดับนานาชาติ หน่วยงานพัฒนาร่วมและองค์กรเอกชน เพื่อให้รัฐบาลและองค์กรนานาชาติ องค์กรที่ให้ความช่วยเหลือในระดับทวิภาคและองค์กรเอกชนที่เกี่ยวข้อง สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางสำหรับการจัดทำแผนปฏิบัติงานของแต่ละประเทศให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายของปฏิญญาโลกได้

²³ สันติยา เอกอัคร, “กลยุทธ์ด้านการศึกษาเพื่อเร่งรัดพัฒนาแรงงานฝีมือกรณีศึกษาเวียดนาม,” มติชนรายวัน (15 พฤษภาคม 2550) : 7.

²⁴ การประชุมโลกเรื่องการศึกษาเพื่อปวงชน, ปฏิญญาโลกว่าด้วยการศึกษาเพื่อปวงชนและกรอบการดำเนินงานเพื่อตอบสนองความต้องการการเรียนรู้ขั้นพื้นฐาน, น. 1-8.

รัฐบาลเวียดนามได้ส่งผู้แทนนำโดยนายเหงียน คันห์ (Nguyen Khanh) รองประธานสภารัฐมนตรี (Vice Chairman of the Council of Ministers) เข้าร่วมการประชุมระดับโลกเรื่องการศึกษาเพื่อปวงชนเพื่อตอบสนองความต้องการการเรียนรู้ขั้นพื้นฐาน²⁵

การกำหนดเป้าหมายในแผนการศึกษาเพื่อปวงชนแต่ละประเทศจะเป็นผู้กำหนดเอง โดยอาจจะกำหนดได้ใน 6 มิติ ดังนี้คือ²⁶

1. การขยายกิจการด้านการเลี้ยงเด็กปฐมวัยและกิจกรรมเพื่อการพัฒนาอื่น ๆ ซึ่งรวมถึงการให้ความรู้แก่ครอบครัวและชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับกลุ่มเด็กด้อยโอกาสและเด็กพิการ

2. การให้โอกาสในการเข้าเรียนและเรียนต่อจนจบชั้นประถมศึกษาภายในปี 2000

3. การปรับปรุงสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนโดยกำหนดตามร้อยละของประชากรกลุ่มอายุที่สามารถสำเร็จการศึกษาในระดับหรือเกินกว่าระดับที่กำหนดไว้

4. การลดอัตราการไม่รู้หนังสือของผู้ใหญ่ (แต่ละประเทศจะกำหนดช่วงอายุของกลุ่มเป้าหมายเอง) ให้ได้ครึ่งหนึ่งของระดับที่เป็นอยู่ในปัจจุบันภายในปี 2000

5. การขยายการให้บริการการศึกษาขั้นพื้นฐานและการฝึกอบรมทักษะอื่น ๆ ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตของเยาวชนและผู้ใหญ่ โดยสามารถวัดประสิทธิผลของโครงการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องได้ในแง่ของพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไป และการนำผลการเรียนไปประยุกต์ใช้ในด้านสุขภาพอนามัย การทำงาน และการเพิ่มความสามารถในการทำงาน

6. การเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ และค่านิยมต่าง ๆ ตลอดจนการสร้างพัฒนาการที่ต่อเนื่องเป็นสิ่งจำเป็นต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตและครอบครัว ประเมินประสิทธิภาพได้โดยพิจารณาจากการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของกลุ่มเป้าหมาย

จากวัตถุประสงค์และแนวความคิดของการศึกษาเพื่อปวงชนนี้ ทำให้ผู้แทนของรัฐบาลเวียดนามลงนามในปฏิญญาโลกว่าด้วยการศึกษาเพื่อปวงชนและกรอบการดำเนินงานเพื่อตอบสนองความต้องการการเรียนรู้ขั้นพื้นฐานในการประชุมระดับโลกเรื่องการศึกษาเพื่อปวงชน²⁷

²⁵ Pham Minh Hac, ed., *Education in Vietnam: Situation, Issues, Policies*, p. 46.

²⁶ การประชุมโลกเรื่องการศึกษาเพื่อปวงชน, “ปฏิญญาโลกว่าด้วยการศึกษาเพื่อปวงชนและกรอบการดำเนินงานเพื่อตอบสนองความต้องการการเรียนรู้ขั้นพื้นฐาน,” น. 20.

²⁷ Socialist Republic of Vietnam, *The Assessment of Education for All in Vietnam 1990-2000*, p. 1.

วัตถุประสงค์ของแผนการศึกษาเพื่อปวงชนของประเทศเวียดนาม

การประชุมแห่งชาติเรื่องการศึกษาเพื่อปวงชนของรัฐบาลเวียดนาม ในเดือนตุลาคม ปี 1992 ได้ระบุถึงวัตถุประสงค์หลักของการศึกษาเพื่อปวงชนของเวียดนามจนกระทั่งถึงปี 2000 4 ข้อ ดังต่อไปนี้²⁸

1. การศึกษาและการดูแลเด็กวัยก่อนเข้าเรียน คือ การลดจำนวนเด็กขาดแคลนอาหาร การเตรียมพร้อมเด็กอายุต่ำกว่า 5 ปี เข้าสู่การศึกษาระดับประถม และทำให้การศึกษาในระดับก่อนวัยเรียนมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของสังคม

2. การทำให้การศึกษาระดับประถมสำหรับเด็กในกลุ่มอายุ 6-14 ปี มีความเป็นสากล คือ การดำเนินการทำให้การศึกษาระดับประถมมีความเป็นสากล การขยายโอกาสของการเข้าเรียน การรับรองความเสมอภาคเกี่ยวกับโอกาสทางการเรียนรู้ของเด็ก การปรับปรุงคุณภาพการศึกษาระดับประถมและการลดอัตราการเรียนซ้ำชั้นและการลาออกกลางคัน การระดมทรัพยากรทั้งหมดจากรัฐ ประชาชนและสังคมในการทำให้การศึกษาระดับประถมมีความเป็นสากล

3. การรู้หนังสือและการพัฒนาหลักสูตรสำหรับหลังการรู้หนังสือ คือ การกำจัดการไม่รู้หนังสือสำหรับผู้ใหญ่ในกลุ่มอายุ 15-35 ปี การเอาใจใส่ชนกลุ่มน้อยและประชาชนด้อยโอกาส การพัฒนาหลักสูตรหลังการรู้หนังสือเพื่อป้องกันการกลับไปสู่การไม่รู้หนังสือ และการช่วยเหลือผู้ใหญ่ให้สำเร็จการศึกษาระดับประถม

4. การดำเนินการศึกษาอย่างต่อเนื่อง คือ การให้โอกาสการเรียนรู้ต่อกลุ่มเป้าหมายเพื่อนำไปปรับปรุงการศึกษา รายได้และมาตรฐานความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น

เป้าหมายและมาตรการในแผนการศึกษาเพื่อปวงชนของเวียดนาม

การกำหนดวัตถุประสงค์ในแผนการศึกษาเพื่อปวงชนของเวียดนามในช่วงปี 1990-2000 ดังกล่าว ทำให้รัฐบาลได้กำหนดเป้าหมายและนำมาตรการ 5 อย่างมาใช้ในการดำเนินงานในกลุ่มของการศึกษาก่อนวัยเรียน การศึกษาระดับประถมและการกำจัดการไม่รู้หนังสือในกลุ่มของผู้ใหญ่ ดังต่อไปนี้

²⁸ Ibid., pp. 1-2.

1. การศึกษาก่อนวัยเรียน

เป้าหมายของการศึกษาและการดูแลในระดับก่อนวัยเรียน 4 ประการ คือ

1. การลดการขาดสารอาหารในเด็กลงจำนวนร้อยละ 30
2. เด็กที่มีอายุต่ำกว่า 3 ปี จำนวนร้อยละ 7 ได้เข้าสถานรับเลี้ยงเด็ก
3. เด็กที่มีอายุระหว่าง 3-5 ปี จำนวนร้อยละ 40 ได้เข้าโรงเรียนอนุบาล
4. เด็กที่มีอายุ 5 ปี จำนวนร้อยละ 70-80 ได้เข้าโรงเรียนอนุบาลเพื่อเตรียมพร้อม

สำหรับการเรียนรู้ในระดับชั้นประถมศึกษา

มาตรการสำคัญในการปฏิบัติ คือ การพัฒนาครอบครัวในเรื่องเกี่ยวกับการดูแลเด็กก่อนวัยเรียน การปรับปรุงการดูแลเด็ก และการอบรมสั่งสอนในครอบครัว การปรับปรุงความรู้ของผู้ปกครองให้ดีขึ้น การเพิ่มการลงทุนของรัฐ โดยมีกลุ่มเป้าหมายสำคัญคือ เด็กที่มีอายุ 3-5 ปี ทั้งในเด็กชนบทและในเมือง โดยให้ความสนใจพิเศษในกลุ่มเด็กที่อยู่บริเวณภูเขาไฟและเขตลุ่มแม่น้ำโขง²⁹

2. การศึกษาระดับประถมศึกษาที่มีวัตถุประสงค์ของการดำเนินงานคือ การทำให้การศึกษามีความเป็นสากล ซึ่งมีเป้าหมายของการทำให้การศึกษามีความเป็นสากล 3 ประการคือ

1. กระจายการศึกษาให้ทั่วถึงโดยมุ่งให้เด็กที่มีอายุ 6-14 ปี จำนวนร้อยละ 90 ได้เข้าเรียนในระดับประถมศึกษา
2. การลดอัตราการเรียนซ้ำชั้นจากจำนวนร้อยละ 10 เหลือร้อยละ 5 และการลดอัตราการลาออกจากจำนวนร้อยละ 12 ให้เหลือร้อยละ 6
3. การปรับปรุงประสิทธิภาพของการศึกษาในระดับประถมจากจำนวนร้อยละ 50 เป็นร้อยละ 70-80

มาตรการสำคัญในการปฏิบัติ คือ การยกระดับและการสร้างโรงเรียนและห้องเรียนใหม่ การทำเนื้อหาและหลักสูตรให้สมบูรณ์ การปรับปรุงทฤษฎีขึ้นใหม่ การปรับปรุงคุณภาพครู โรงเรียนประถมศึกษาจำนวนร้อยละ 70 ต้องมีคุณวุฒิทางวิชาการรับรอง การจัดตั้งโรงเรียนประจำเพื่อเด็กชนกลุ่มน้อย การขยายการศึกษาระดับประถมเพื่อเด็กพิการ

²⁹ Ibid., p. 2, 6

กลุ่มเป้าหมายสำคัญคือ กลุ่มเด็กที่มีอายุ 6-14 ปีทั่วประเทศ โดยให้ความสนใจแก่เด็กอายุ 6-14 ปี ที่อาศัยอยู่ในบริเวณที่ห่างไกลความเจริญในบริเวณเขตภูเขาและเขตลุ่มแม่น้ำโขง

30

3. การกำจัดการไม่รู้หนังสือมีเป้าหมายที่สำคัญ 3 ประการ คือ

1. ภายในปี 1995 จะต้องกำจัดผู้ไม่รู้หนังสือในกลุ่มคนอายุ 15-35 ปี ให้ได้จำนวน 1 ล้านคน

2. ภายในปี 2000 จะต้องลดจำนวนผู้ไม่รู้หนังสือให้เหลือจำนวนร้อยละ 6

3. ผู้ที่รู้หนังสือแล้วจัดให้เข้าร่วมโครงการหลังการรู้หนังสือ

มาตรการสำคัญในการปฏิบัติคือ การกระจายและแบ่งสรรหนังสือให้กับผู้เรียน การจัดรูปแบบการเรียนที่เหมาะสมสำหรับผู้เรียน การพัฒนาโครงการหลังการรู้หนังสือ ซึ่งมีกลุ่มเป้าหมายสำคัญของการรู้หนังสือและการศึกษาหลังการรู้หนังสือที่รัฐบาลได้ให้ความสำคัญ ได้แก่ กลุ่มผู้ใหญ่ที่มีอายุระหว่าง 15-35 ปีที่ไม่รู้หนังสือ หรือเป็นผู้ที่ไม่ได้สำเร็จการศึกษาในระดับเกรดสามของประถมศึกษา โดยรัฐบาลจะให้ความสนใจเป็นพิเศษในกลุ่มประชาชนที่มีอายุระหว่าง 15-25 ปี และกลุ่มคนที่อาศัยอยู่ในถิ่นที่ห่างไกลความเจริญและชนกลุ่มน้อย นอกจากนี้รัฐบาลยังได้ให้ความสนใจเกี่ยวกับการทำให้ประชาชนชายและหญิงของเวียดนามรู้หนังสือมีอัตราที่เท่าเทียมกัน³¹

4. การดำเนินการศึกษาอย่างต่อเนื่องมีเป้าหมายของการดำเนินการที่สำคัญ 3

ประการ คือ

1. จัดตั้งศูนย์สำหรับการดำเนินการศึกษาอย่างต่อเนื่อง (Centre for Continuing Education หรือ CCE) ในแต่ละจังหวัด

2. จัดตั้งศูนย์สำหรับการศึกษาในแต่ละตำบลและชุมชนเพื่อให้มีโอกาสในการเรียนรู้

3. การยกระดับและการปรับปรุงการฝึกฝนงาน

³⁰ Ibid.

³¹ Ibid., p. 2, 7.

มาตรการสำคัญในการปฏิบัติคือ การพัฒนาหลักสูตรให้มีความหลากหลายเพื่อจะได้ดำเนินการศึกษาอย่างต่อเนื่องและการพัฒนาระบบของการศึกษาระยะไกล³² และจากผลการศึกษาเป้าหมายของการดำเนินงานการศึกษาเพื่อปวงชนพบว่า รัฐบาลเวียดนามให้ความสำคัญกับกลุ่มคนที่อาศัยอยู่ในบริเวณที่ห่างไกลความเจริญ และบริเวณภูเขาและลุ่มแม่น้ำโขงเป็นพิเศษ ทั้งนี้เพราะกลุ่มคนที่อาศัยอยู่ในบริเวณดังกล่าวคือ ประชากรที่มีปัญหาเรื่องการเข้าเรียนของเด็กที่มีอัตราต่ำ อัตราการเรียนช้าขึ้นและอัตราการลาออกกลางคันที่สูงซึ่งทำให้อัตราการไม่รู้หนังสือของประชาชนสูงกว่าบริเวณอื่น ๆ ของประเทศ

5. การจัดการในแผนการศึกษาเพื่อปวงชนของเวียดนามฉบับนี้อยู่ภายใต้การจัดการของรัฐบาลเวียดนาม โดยรัฐบาลได้มอบหมายภาระหน้าที่ต่อรัฐมนตรีและหน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐบาล อันได้แก่ กระทรวงศึกษาธิการและฝึกอบรม คณะกรรมการเพื่อการรู้หนังสือ (The National Committee for Literacy) คณะกรรมการเพื่อการดูแลและคุ้มครองเด็ก (Committee for Child Care and Protection) เป็นต้น หน่วยงานที่มีส่วนร่วมในการดำเนินแผนการศึกษาเพื่อปวงชนนี้ยังประกอบไปด้วยองค์กรทางด้านสังคมอื่น ๆ อีก เช่น แนวร่วมปิตุภูมิเวียดนาม (Vietnam Fatherland Front) สมาพันธ์แรงงานเวียดนาม (Vietnam Confederation of Labour) สมาคมชาวนาเวียดนาม (The Vietnam Farmers Association) สมาคมผู้หญิงเวียดนาม (The Vietnam Women's Association) และสหภาพเยาวชนโฮจิมินห์ (The Ho Chi Minh Youth Union) เป็นต้น รัฐบาลยังได้จัดตั้งคณะกรรมการการศึกษาเพื่อปวงชนแห่งชาติ (The Nation Committee on Education for All) ขึ้นเพื่อเป็นจุดศูนย์กลางของการร่วมมือระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ที่เข้าร่วมในโครงการนี้ คณะกรรมการการศึกษาเพื่อปวงชนนี้ถูกจัดตั้งขึ้นตามเมืองต่าง ๆ ทั้งคณะกรรมการการศึกษาเพื่อปวงชนแห่งชาติและคณะกรรมการการศึกษาในเมืองต่าง ๆ จะปฏิบัติตามแนวทางของรัฐบาล ทั้งโครงการเฉพาะท้องถิ่นและโครงการระดับชาติ 2 ข้อ ดังต่อไปนี้³³

³² Ibid., p. 2.

³³ Pham Minh Hac, ed., *Education in Vietnam Situation, Issues, Policies*, p. 48.

(1) กลไกการดำเนินงานแผนการศึกษาเพื่อปวงชนของประเทศเวียดนาม การดำเนินงานแผนการศึกษาของรัฐมีกลไกในการดำเนินงาน 2 อย่างต่อไปนี้

(1.1) กลไกการดำเนินงานภายใน กระทรวงศึกษาธิการและฝึกอบรมเป็นตัวแทนของรัฐบาลในการดูแลการดำเนินแผนการศึกษาเพื่อปวงชน โดยร่วมมือกับคณะกรรมการเพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติดำเนินงานในส่วนของการรู้หนังสือ หลังการรู้หนังสือและโครงการทำให้การศึกษาระดับประถมมีความเป็นสากลและร่วมมือกับคณะกรรมการเพื่อการดูแลและคุ้มครองเด็ก ดำเนินงานที่เกี่ยวกับการศึกษาก่อนวัยเรียน ส่วนภูมิภาคคณะกรรมการเพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติ และคณะกรรมการเพื่อการดูแลและคุ้มครองเด็กในระดับภูมิภาคร่วมมือกับแผนการศึกษาระดับภูมิภาค ดำเนินการปฏิบัติแผนการศึกษาเพื่อปวงชนโดยมีรองประธานคณะกรรมการประชาชน (Vice Chairman of People's Committee) เป็นผู้ดูแล

(1.2) กลไกการดำเนินงานระหว่างประเทศ รัฐบาลเวียดนามได้ร่วมมือกับองค์กรระหว่างประเทศต่าง ๆ ในการดำเนินโครงการแผนการศึกษาเพื่อปวงชนในช่วงปี 1990-2000 อันได้แก่ ยูเนสโกและโครงการเพื่อการพัฒนาขององค์การสหประชาชาติ ทั้งสององค์กรนี้ได้ให้การสนับสนุนอย่างมีประสิทธิภาพทั้งทางด้านการเงินและเทคโนโลยีเพื่อเป็นหลักในการดำเนินกิจการแผนการศึกษาเพื่อปวงชน โดยร่วมมือกับรัฐบาลและกระทรวงศึกษาธิการและฝึกอบรมเวียดนามดำเนินโครงการศึกษาเกี่ยวกับทรัพยากรมนุษย์และการศึกษาในเวียดนามระหว่างปี 1990-1992 โครงการนี้ได้ทำให้รัฐบาลเวียดนามทราบถึงสถานการณ์และปัญหาที่เป็นจริงทางด้านการศึกษาในเวียดนามตามที่ได้กล่าวไปแล้ว ผลของการดำเนินโครงการนี้ยังได้นำไปสู่การวางแผนเกี่ยวกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของรัฐบาลเวียดนามภายใต้การให้คำแนะนำของยูเนสโกและโครงการเพื่อการพัฒนาขององค์การสหประชาชาติ อีกทั้งยังทำให้เวียดนามได้รับความช่วยเหลือจากองค์กรระหว่างประเทศในการดำเนินโครงการอื่น ๆ ตามมา³⁴

โครงการเพื่อการพัฒนาขององค์การสหประชาชาติได้ให้ความช่วยเหลือสนับสนุนโครงการในการจัดการและการประเมินแผนการศึกษาเพื่อปวงชน สำหรับยูเนสโกได้ให้การสนับสนุนทางด้านเทคนิคที่เกี่ยวกับการจัดการและการควบคุมข้อมูลเกี่ยวกับโปรแกรมการทำให้

³⁴ Socialist Republic of Vietnam, The Assessment of Education for All in Vietnam 1990-2000, p. 71.

การศึกษาระดับประถมมีความเป็นสากล โครงการสำคัญที่ยูเนสโกสนับสนุนคือ โครงการรู้หนังสือในตำบลของ ซอน (Huong Son) จังหวัดห่าติง (Ha Tinh) เป็นจำนวนเงินสี่หมื่นดอลลาร์สหรัฐฯ โครงการการศึกษาระดับประถมศึกษาสำหรับประชาชนที่ห่างไกลความเจริญโดยเป็นจำนวนเงินสามแสนเจ็ดพันดอลลาร์สหรัฐฯ โครงการการฝึกฝนครูที่สอนในระดับประถมศึกษาและการรู้หนังสือในเขตห่าเกียง (Ha Giang) กว่างตริง (Quang Trin) เตวียนกว่าง (Tuyen Quang) และโครงการในเขตภูเขาบางแห่งเป็นจำนวนเงินหนึ่งแสนหนึ่งหมื่นสามพันดอลลาร์สหรัฐฯ

โครงการรู้หนังสือสำหรับชนกลุ่มน้อยที่เป็นผู้หญิงมากกว่า 3,000 กลุ่มในเขตห่าบั๊ก (Ha Bac) เป็นจำนวนเงินสามหมื่นดอลลาร์สหรัฐฯ และโครงการยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนาสภาพแวดล้อมทางการศึกษาในเวียดนามโดยโครงการเพื่อการพัฒนาขององค์การสหประชาชาติ องค์การระหว่างประเทศอื่น ๆ ที่ได้ให้ความช่วยเหลือดำเนินกิจกรรมในแผนการศึกษาเพื่อปวงชนของเวียดนามในช่วงปี 1990-2000 ได้แก่

ยูนิเซฟ ได้ให้การสนับสนุนโครงการการศึกษาก่อนวัยเรียน อันได้แก่ โครงการที่เกี่ยวกับชั้นเรียนทั้งหมด การศึกษาของชนกลุ่มน้อย ชั้นเรียนที่ยืดหยุ่นเพื่อสนับสนุนโปรแกรมการทำให้การศึกษาระดับประถมศึกษาที่มีความเป็นสากล

องค์การความร่วมมือระหว่างประเทศของญี่ปุ่น (Japan International Co-operation Agency หรือ JICA) ให้การสนับสนุนเกี่ยวกับอุปกรณ์การเรียนการสอนสำหรับโรงเรียนประถมในพื้นที่ที่ห่างไกลความเจริญ

ธนาคารโลกให้การสนับสนุนโครงการเกี่ยวกับการศึกษาระดับประถม ได้แก่ การดำเนินการกระจายการศึกษาระดับประถม

อ็อกแฟม³⁵ (Oxfam UK) สนับสนุนการศึกษาระดับประถมในจังหวัดห่าติงห์ นอกจากนี้เซฟ เดอะ ซิลด์เดรน³⁶ (Save the Children UK) แรดดา บาร์เนน (Radda Barnen)

³⁵ อ็อกแฟม คือองค์กรเพื่อคนยากจน ทำงานร่วมกับคนจน ชุมชน และร่วมมือกับองค์กรท้องถิ่นในด้านต่างๆ เช่น ยกกระดับความมั่นคงพื้นฐานในชีวิตมนุษย์ ทักษะต่างๆ และสิทธิมนุษยชน เนื่องจากมีแนวคิดที่ว่าความยากจนเกิดจากโครงสร้างที่ไม่ยุติธรรมและมนุษย์ต้องแก้ปัญหาความยากจนให้ได้

³⁶ เซฟ เดอะ ซิลด์เดรน มีองค์กรอยู่ในนานาประเทศ ต่อสู้เพื่อเด็กทั่วโลกที่ทุกข์ทรมานจากความยากจน โรคภัย ความอยุติธรรมและความรุนแรง

และคาทอลิก รีลีฟ เซอร์วิส³⁷ (Chatholic Relief Service) ได้ให้การสนับสนุนโปรแกรมการศึกษาสำหรับเด็กที่พิการ

(2) แหล่งทรัพยากรสำคัญของการทำงาน

การทำงานในแผนการศึกษาเพื่อปวงชนครั้งนี้ รัฐบาลได้ให้ความสำคัญกับการระดมทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อนำมาใช้ในการดำเนินแผนการศึกษาเพื่อปวงชนในช่วงปี 1990-2000 ทั้งการระดมเงินทุนและการระดมทรัพยากรที่สำคัญๆ อันได้แก่ โรงเรียนอนุบาลและโรงเรียนประถม ทั้งที่เป็นของรัฐบาลและของเอกชน การจัดสร้างชั้นเรียนพิเศษสำหรับการเรียนรู้หนังสือและชั้นเรียนในการกระจายการศึกษาระดับประถม รัฐบาลได้ระดมเงินทุนเพื่อนำมาใช้ดำเนินงานโดยแบ่งเป็น 2 ส่วน ส่วนแรกคือ เงินที่ได้จากการจัดสรรงบประมาณของรัฐ ส่วนที่สองคือ เงินที่ได้จากการเก็บภาษี เงินให้ความช่วยเหลือขององค์กรระหว่างประเทศ องค์กรต่างชาติที่ไม่ใช่รัฐบาลและกู้ยืมเงินจากองค์กรระหว่างประเทศ

การจัดสรรงบประมาณของรัฐบาลให้กับการศึกษาตลอดช่วงปี 1991-1998 มีอัตราอยู่ที่จำนวนร้อยละ 8.90-11.51 หรือคิดเป็นหนึ่งล้านสองหมื่นล้านต่อถึงสิบล้านสามแสนหกหมื่นห้าพันล้านต่อของงบประมาณรัฐทั้งหมด แม้งบประมาณที่รัฐให้กับการศึกษาไม่มากเมื่อเปรียบกับงบประมาณในด้านอื่น แต่เป็นที่น่าสังเกตว่า งบประมาณการศึกษาเหล่านี้เกือบครึ่งหนึ่งรัฐได้จัดสรรให้กับการศึกษาก่อนวัยเรียนและการศึกษาในระดับประถม กล่าวคือ จำนวนงบประมาณด้านการศึกษาจำนวนร้อยละ 8.90-11.51 นี้ รัฐได้จัดสรรให้กับการศึกษาก่อนวัยเรียนเป็นจำนวนร้อยละ 4.9, 4.2 และ 5.4 หรือหกแสนหนึ่งหมื่นสี่พันล้านต่อ, สองแสนเก้าหมื่นห้าร้อยล้านต่อ และหกแสนสามหมื่นห้าพันล้านต่อในปี 1991, 1995 และ 1998 ตามลำดับ การศึกษาระดับประถมคือ จำนวนร้อยละ 37.8, 32.3 และ 35.3 หรือ สี่ล้านเจ็ดแสนห้าหมื่นสามพันล้านต่อ, สองล้านสองแสนสามหมื่นสี่พันหนึ่งร้อยล้านต่อ และสี่ล้านหนึ่งแสนสี่หมื่นเจ็ดพันล้านต่อ ในปี 1991, 1995 และ 1998 ตามลำดับ³⁸

³⁷ คาทอลิก รีลีฟ เซอร์วิส ก่อตั้งเมื่อปี 1943 จากกลุ่มบิชอปชาวอเมริกา เพื่อช่วยเหลือคนยากจนและผู้ถูกเอารัดเอาเปรียบ ผ่านการเผยแพร่คำสอนของพระเจ้า เพื่อพัฒนาโลกและนำความยุติธรรม รวมถึงการแบ่งปันให้เกิดขึ้นในโลก

³⁸ Socialist Republic of Vietnam, The Assessment of Education for All in Vietnam 1990-2000, pp. 9-11 และ UNESCO, Education for All 2000 Assessment: Country Report: Vietnam, pp. 6-7.

การศึกษาก่อนวัยเรียนยังได้รับเงินช่วยเหลือทั้งจากองค์กรต่างๆ ของประชาชนและความช่วยเหลือจากต่างชาติ ทั้งนี้เพราะเงินที่รัฐบาลจัดสรรให้ใช้นั้นใช้เพียงแต่โรงเรียนอนุบาลของรัฐเท่านั้น แม้ว่าเงินที่รัฐบาลจัดสรรให้กับโรงเรียนอนุบาลของรัฐเท่านั้น แต่เงินที่องค์กรต่างๆ ของประชาชนให้กับโรงเรียนอนุบาลก็มีเพิ่มมากขึ้นในแต่ละปีซึ่งต่างจากเงินช่วยเหลือของต่างชาติที่ให้ลดน้อยลงในแต่ละปี

กล่าวโดยสรุป จะเห็นได้ว่าหลังประกาศนโยบายโดย เมย์ หรือระบบเศรษฐกิจและสังคมแนวใหม่ที่เน้นให้เป็นแบบตลาดนำไม่ใช่รัฐนำอย่างที่เป็มา ประชาชนมีบทบาทในทางเศรษฐกิจเข้าสู่ระบบตลาดเสรีมากขึ้น เวียดนามจึงได้มีการปฏิรูปการศึกษาอย่างจริงจัง และเริ่มดำเนินการอย่างเต็มที่ในปี ค.ศ.1991 อันเป็นการพัฒนาพร้อมกันทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการศึกษา และมีนโยบายและแผนการปฏิบัติการด้านการศึกษาอย่างจริงจัง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง หลังจากการประชุมคณะกรรมการกลางของพรรค ในเดือนมกราคม 1993 จึงได้ลงมติให้มีการดำเนินการปฏิรูปการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งมีแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนเกี่ยวกับการพัฒนาการศึกษาของเวียดนามเพื่อพัฒนาประเทศในด้านต่าง ๆ ต่อไปในอนาคต